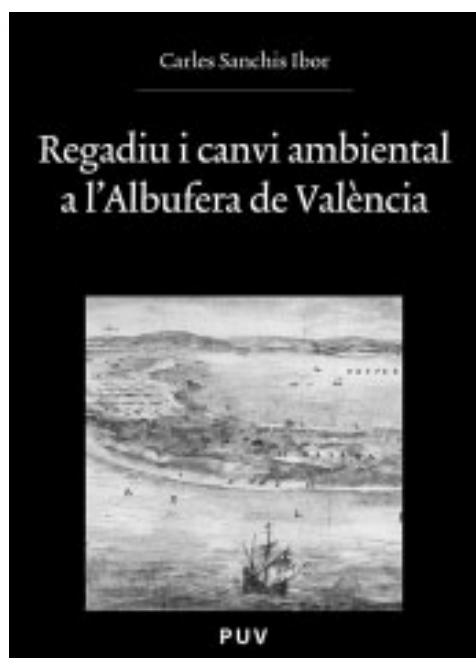

El paisatge canviant de l'albufera

A cavall entre la geografia i la història, Carles Sanchis Ibor revisa en aquest volum, ara reeditat, deu segles de l'evolució de l'albufera de València. Un paisatge natural que, ens explica l'autor, és el resultat de profundes transformacions antròpiques.

**REGADIU I CANVI AMBIENTAL
A L'ALBUFERA DE VALÈNCIA**

CARLES SANCHIS IBOR
COL·LECCIÓ «OBERTA»

334 PÀGINES / 978-84-37077284 / 18'50 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2010

La publicació d'aquesta obra en l'any 2001 representà un punt i apart en les investigacions sobre l'evolució del paisatge valencià. Una matèria de la que —cal començar a plantejar-ho— ben poca cosa en sabem. L'estudi, acompanyat d'abundants croquis i plànols, i amanit amb nombroses cites documentals i bibliogràfiques, serví per aclarir l'evolució d'aquest entorn, del qual tan sols en disposàvem d'alguna informació d'èpoques recents i sovint distorsionada pels tòpics literaris. L'actual reedició es troba, per tant, plenament justificada, ja que ha esdevingut un obra de consulta imprescindible per al seu coneixement. A partir d'una recerca que ha combinat l'anàlisi de documentació medieval i moderna amb el treball de camp, el treball de Carles Sanchis ha servit per desmuntar tòpics i fixar la cronologia i les causes de la transformació d'aquest entorn.

L'albufera que els conqueridors cristians heretaren dels sarraïns era així, ben diferent de l'actual: una extensa llacuna salobre, poc antropitzada i oberta a la mar. Un entorn ric en pesca que permetia, a més, l'explotació salinera. Aquesta albufera d'aigua marina entrà en època moderna en un procés progressiu de transformació que provocà l'endolciment de les seues aigües. El punt d'inflexió en la transformació del llac es produí al segle XVI, quan una mala gestió de la gola provocà el seu tancament. L'oclusió de la gola, acompanyada d'un increment de les aigües dolces procedents dels regadius, malbaratà les salines i va fer disminuir la pesquera, afavorint, per contra, l'aterrament del llac i l'expansió de l'arrossar. Fenòmens que assoliren una forta expansió a finals del segle XVIII, de manera que, en arribar el règim liberal els arrossers passaren a controlar a costa dels pescadors la, fins llavors, disputada gestió del llac.

Al llarg del segle XIX i primeres dècades del XX es produïren la major part dels treballs d'aterrament de la llacuna. Un procés idealitzat per Blasco Ibañez, que popularitzà la imatge dels esforços llauradors transportant terra en les seues barcases. Pràctica que —apunta Sanchis— fou afavorida per una gestió acurada del nivell de les aigües del llac. Aquesta idea-

lització literària va permetre la popularització d'un entorn natural que els seguidors de Blasco aconseguiren que passara sota el control de l'Ajuntament de València en 1927. Institució que impulsà les primeres mesures de conservació i paralitzà els aterraments.

L'estudi de Carles Sanchis, a més de resituar els tòpics més recurrents de l'albufera en un marc històric més complex, planteja noves qüestions per a l'estudi dels paisatges de regadiu. En especial, ha remarcat la importància de la gestió hídrica per a comprendre l'evolució d'uns entorns tan sensibles com les nostres marjals litorals.

□ Marc Ferri

Lletres Valencianes, n° 28

